

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı: T1096
Tarih: 04.02.2021

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

10/5/2005 tarihli ve 5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifim gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Ali KENANOĞLU
İstanbul Milletvekili

GEREKÇE

Ülkemizin atık lastiklerin yakılmasıyla üretilecek enerjiye değil; ucuz, sağlıklı ve çevre dostu yenilenebilir enerji kaynaklarının değerlendirilmesine gereksinimi vardır. Kaynak türü ve teknolojisi ne olursa olsun doğaya ve insan sağlığına zarar veren, toplumsal yaşamı olumsuz etkileyen tesisler YEKDEM kapsamından olmamalıdır.

Bu yöntemin "yenilenebilir enerji" olarak kabul edilmesi demek, YEKDEM üzerinden kimi çevrelere rant sağlanacağı kuşkusunu akıllara getirmektedir. Yenilenebilir enerji konusunda yapılan düzenlemeler, insan sağlığı ve çevre dostu temiz enerji üretimi mantığından kopararak, şirketlere yüksek elektrik satış fiyatlarıyla rant sağlayan bir mekanizmaya dönüştürülmektedir.

Her enerji-elektrik enerjisi üretim yönteminin ve yaşam döngüsü boyunca muhtelif düzeylerde çevresel etkileri vardır. Dolayısıyla en önemli husus, "enerji ihtiyacımız var" gerekçesiyle insan - canlı sağlığına zarar verilmesi, hava-su-toprağımızın kirletilmesi ve tüketilmesi, çevresel, kültürel değerlerimizin yok edilmesi pahasına enerji üretim-tüketiminin arttırılması, ekonomik maliyeti halka yüklenen gereksiz yatırımların teşvik edilmesi değil; sanayileşme, kentleşme politikaları ve sosyal politikalar ile birlikte ele alınarak enerjinin yerinde ve etkin kullanılmasıdır.

Bu çerçevede atık lastiklerin bertarafına ilişkin şu değerlendirme yapılabilir:

Kullanılmış, atık durumundaki lastik yığınlarının çevresel zararlarının nasıl azaltılabileceği uzun süredir dünyada da ele alınan bir konudur. Lastik yığınlarının atık depolama sahalarında tutulmasının yarattığı riskler karşısında, çimento fırınlarında, kağıt sanayinde, elektrik üretmek amacıyla fosil yakıtlarla birlikte (örn. Kömür Santrallerinde tamamlayıcı yakıt olarak) yakılması, bunun yanı sıra piroliz, gazlaştırma, sıvılaştırma vb. yöntemler gündeme gelmiştir. Ancak atıkların yönetiminde öncelikli yöntemler kullanımın azaltılması, yeniden kullanma (örn. lastiğin dışını yenileme) ve geri dönüşümdür.

TEMM BAŞKANLIĞI	
İsim:	Çevre
İsim:	Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji
Tarih:	08 Şubat 2021
Esas No:	2/3373

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LIĞI
04 Şubat 2021
Numara:

TBMM GENEL EVRAK
04 Şubat 2021
No: 774308
EBYS'ye AKTARILMIŞTIR

Ömrünü tamamlamış lastiklerin (ÖTL) kullanılmasına dair "Ömrünü Tamamlamış Lastiklerin Kontrolü Yönetmeliği" 5 Kasım 2006 tarih ve 26357 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak 1 Ocak 2007 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Bu yönetmeliğe göre bu lastiklerin nasıl değerlendirileceğine ve kullanılacağına dair hükümlerin olduğu yönetmelikte bu lastiklerin ancak bazı sektörlerde yakılması ile ilgili hükümler bulunmaktadır. Atıkların yakılmasına ilişkin yönetmelikte, ancak yakma testlerini de içeren birçok işlemten sonra alınan bir lisans çerçevesinde bu tesislerin faaliyet gösterilebileceği belirtilmiştir. Bu tür lastiklerin; geri kazanım ve bertaraf işlemlerinin hava, su, toprak, bitki ve hayvanlar üzerinde tehlike yaratmadan ses ve koku yoluyla çevreye herhangi bir olumsuz etkide bulunmadan ve doğal çevre ile koruma alanlarına zarar vermeden yapılmasının zorunlu olduğu belirtilir.

Ancak, atık lastiklerin elektrik üreten santrallarda yakılması durumunda ortaya bir çevre felaketi çıkması kaçınılmazdır.

Atık lastikler ucuz olmasının yanında ısı değeri yüksekliği ile de bilinir. Ancak açığa çıkardığı Karbon emisyon oranının da çok yüksek olduğu bilinmektedir. Bilindiği gibi karbon kökenli gazlar aynı zamanda sera etkisi de yaratmakta ve iklim değişikliklerine de neden olmaktadır. Dolayısıyla, atık lastik yakılmasının yenilenebilir enerji kapsamında değerlendirilmesi mümkün değildir.

Atık lastiklerin yanmasıyla hem havanın, hem toprağın hem de suyun kirlenmesi kaçınılmaz olacaktır gibi havadaki Sera Gazı oluşumu da artacaktır.

Yukarıda belirtildiği gibi, dünyada giderek kullanımın azaltılması, yeniden kullanım ve geri dönüşüm yollarına gidilirken, yakma türü yöntemlerin de çevresel zararlarının en aza indirilmesinin ancak amaca uygun tasarlanmış, iyi işletilen-bakımı yapılan ve iyi kontrol edilen tesislerde olabileceği kabul edilmektedir.

Diğer yandan lastiğin kalorifik değeri, örneğin linyitlere göre fazla olmakla birlikte muhtelif çalışmalarda elektrik enerjisine dönüşüm veriminin ancak % 25-30'larda olduğu belirtilmekte, bu da konvansiyonel santrallara göre çok düşük bir çevrim verimini ifade etmektedir.

Biyokütle Santral teknolojisinde bu gazları tutacak bir teknoloji mevcut değildir. Biyokütle Santrallerinde inşa edilen elektrostatik filtreler bu gazların emisyonunu katiyetten önlemez. Bu filtreler yanma sonucu ortaya çıkan partikülleri tutmak için projelendirilmiştir ve başka bir işleve sahip değildir. Bu filtrelerin söz konusu gazları arıtacağı iddiası hiçbir bilimsel gerçeklikle uyusmamaktadır.

AB üyesi ülkelerde ömrünü tamamlamış lastiklerin kullanılması kısıtlanmışken ülkemizde atık lastiklerin enerji üretim aracı olmasına olanak sağlayan yasaların çıkartılması, insan sağlığına ve temiz çevreye duyarsızlığın ne aşamada olduğunu göstermektedir.

Lastiklerin geri kazanımına yönelik olarak, konunun tarafları olan ilgili meslek kuruluşlarının görüşleri alınarak ve teknik destekler sağlanarak kamu yararı öncelikli olarak tesis edilmesi, sürekli denetlenmesi ve etkin işletilmesi sürekli kılınmalıdır. Doğru projelendirilmeyen, denetimden yoksun işletmeler hayata geçirilmemelidir.

İnsan yaşam ve sağlığının, hava ve çevre kirliliğinin belirleyici olmaktan iyiden iyiye çıkartıldığı böylesi bir yaklaşım asla kabul edilemez.

Güneş ve rüzgâr gibi yenilenebilir enerji kaynakları geliştirilmeye muhtaç dururken, orta ve uzun vadede yaşamsal sorunlar yaratması kesin olan "lastik yakarak enerji üretimi" anlayışı kabul edebilecek bir yöntem değildir.

Araç egzoz salınımları ve sanayinin yarattığı hava, su, toprak kirliliği ile ortaya çıkan insan yaşamına yönelik risklerin çoktandır yok sayıldığı, kanserden ölümlerin neredeyse göz ardı edildiği bu günlerde; plansız uygulamalar sonucu ülkede elektrik üretiminde arz fazlası oluşmuşken ve bu nedenle bazı santraller üretimi durdurmuş ve bir bölümü yurtdışına satılmışken, canlı yaşam için ciddi bir risk unsuru olacak "lastik yakma ile enerji üretimi" en son düşünülecek enerji üretme yöntemlerinden birisi bile olmamalıdır.

Nihayetinde, 19/Kasım/2020 Perşembe günü Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinin TBMM Genel Kurulunda görüşülmesi esnasında bu konuyla ilgili değişiklik önergesi Parti Grubumuz tarafından verilmiş, ancak, önergemiz AKP/MHP oyları ile reddedilmiştir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Atık lastiklerin elektrik üreten santrallarda yakılması durumunda ortaya bir çevre felaketi çıkması kaçınılmazdır. Bu nedenle atık lastiklerin yakılmasından elde edilecek enerji yenilenebilir enerji olarak kabul edilemez. Dolayısıyla, söz konusu kanunun tanımlar başlığında yer alan biyokütle tanımı içerisinde "atık lastiklerin işlenmesi" ibaresinin çıkarılması amaçlanmıştır.

MADDE 2- Yürürlük maddesidir.

MADDE 3- Yürütme maddesidir.

YENİLENEBİLİR ENERJİ KAYNAKLARININ ELEKTRİK ENERJİSİ ÜRETİMİ AMAÇLI KULLANIMINA İLİŞKİN KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 10/5/2005 tarihli ve 5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (9) numaralı bendinde yer alan “, endüstriyel odun dışındaki orman ürünleri ile atık lastiklerin” ibaresi “ ile endüstriyel odun dışındaki orman ürünlerinin” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.